Overlast houtstook inspraak gemeenteraad 13 maart door J.Mom

Voor mij vanwege longprobleem heel lastig maar het probleem is veel groter dan alleen voor mij.
Houtrook is zeer ongezond:

- Luchtwegproblemen.
- Kankerverwekkend.
- vergroot kans op hart- en vaatziekten.
- En andere ongunstige effecten op gezondheid.

Rivm heeft vastgesteld dat houtstook de grootste bron is van het schadelijkste fijnstof en meer dan 2x zoveel fijnstof (pm2,5) veroorzaakt dan al wegverkeer bij elkaar dus incl. alle dieselauto's.
Per jaar ca 3000 doden!! Veel meer dan het aantal verkeersdoden (ca 700)
Ook nieuwste type kachels geen oplossing: ze stoten juist meer ultrafijn fijnstof uit. Dat is het meest schadelijke fijnstof.

Wat kan de gemeente doen:
Veel meer dan paar jaar geleden. Via het Omgevingsplan.
Onze gemeente is inmiddels aangesloten bij het Schoneluchtakkoord
een overeenkomst tussen rijk, provincies en veel gemeenten.
Een van de thema's daarin is houtstook
In het akkoord staat o.a. een routewijzer houtstook en overlast
Een stukje uit die routewijzer:
Houtstook regelen in het omgevingsplan
In het omgevingsplan zijn verschillende typen regels mogelijk:

- houtstook toestaan met algemene regels,
- een vergunningplicht instellen of
- houtstook helemaal verbieden.

U kunt als gemeente het stoken van hout als milieubelastende activiteit aanwijzen in het omgevingsplan.

Enkele voor de hand liggende maatregelen tegen houtstook:

1. Ontmoedigen via **voorlichting.** Geef overtuigende informatie over de disproportioneel grote schade die houtstook aanricht aan de volksgezondheid. Het benoemen van alle gezondheidsschade is belangrijk voor het draagvlak, om inperkende maatregelen te zien als bescherming.
2. **Makkelijk maken van het melden** van overlast van houtstook en gelijk verwijzen naar informatie over houtrook en de stookwijzer
   Bij Haarlemmermeer heb ik nergens het woord houtstook kunnen vinden in het meldingen menu. Heemstede beter. Zie bijlage.
3. **Beperken houtstoken**
   Houtstookverbod bij **code rood en oranje** van de Stookwijzer
   Vaste stookavond per week mits de Stookwijzer geen code oranje of rood.
   Voor de overige tijden geldt dan een stookverbod voor binnen en buiten.

Verstrekte informatie
factsheet longfonds
melding houtstook Heemstede
enkele onderdelen uit de routewijzer houtstook en overlast van het schoneluchtakkoord

internet:
www.milieucentraal.nl/energie-besparen/houtstook-verwarmen-met-hout
www.schoneluchtakkoord.nl/thema/houtstook-van-particuliere-huishoudens/routewijzer-houtstook-overlast
www.houtrookvrij.nl

Factsheet Houtstook

Wat is houtstook?

Houtstook gaat over het verbranden van hout binnenshuis en in de buitenlucht. Het gaat om alle soorten houtkachels, open haarden, pelletkachels, houtskool- en pelletbarbecues, terrashaarden en vuurkorven. Voor kachels en haarden gaat het om allerlei soorten brandstof: hout, houtbriketten, houtpellets en andere materialen dan hout, zoals bruinkoolbriketten. Ook vreugdevuren, zoals Paas- en Nieuwjaarsvuren, waarin bijvoorbeeld snoeiafval, kerstbomen of pallets worden verbrand, vallen onder houtstook.

Uitstoot van fijnstof: ongezond voor je longen

Het stoken van hout kan voor grote overlast en (long)klachten zorgen. In de directe omgeving van de stoker én in de wijk. Er komt altijd fijnstof vrij bij het stoken van hout. Ook bij het stoken van droog, onbehandeld hout of pellets. Het is dus altijd ongezond. Voor iedereen, ook voor de stoker zelf. Mensen met een longziekte hebben er bijzonder veel last van en ook voor (ongeboren) kinderen is blootstelling aan het fijnstof dat in houtrook zit zeer slecht[1]. Blootstelling aan hoge concentraties fijnstof zorgt ervoor dat ieder jaar duizenden mensen voortijdig overlijden[2].

Feiten en fabels

FEIT – Houtrook is ongezond

- In 2022 is er voor het eerst een *directe* relatie aangetoond tussen houtrook en gezondheids-klachten[3].
- Houtstook is verantwoordelijk voor 14% van de negatieve gezondheidseffecten door de luchtvervuiling die we in Nederland zelf veroorzaken[4].
- Op dagen dat er op buurtniveau meer houtrook aanwezig is, zijn mensen meer kortademig in rust. Ook is het medicijngebruik bij mensen met luchtwegklachten hoger dan op andere dagen[3].
- Mensen met een longziekte hebben direct last van houtrook. Onderzoek onder mensen met een longziekte laat ieder jaar weer zien dat zij er gezondheidsklachten door krijgen. Houtstook buiten staat op de eerste plaats, gevolgd door vuurwerk en vreugdevuren. Houtstook binnen staat op nummer vier[5].
- Van de 1,2 miljoen mensen in Nederland met een longziekte, ervaren ruim 750.000 mensen gezondheidsklachten door houtstook. Bij een kwart van de mensen met een longziekte leidt het zelfs tot een longaanval, en 1 op de 3 moet extra medicijnen slikken om weer een beetje te kunnen functioneren[6].

FABEL – Houtrook is alleen ongezond voor mensen met een longziekte

- Houtrook is voor *iedereen* ongezond. Het kan direct leiden tot benauwdheid en hoest-aanvallen. Het inademen van fijnstof vergroot de kans op longziekten zoals astma en COPD. Maar het vergroot ook de kans op hart- en vaatziekte en longkanker[7].
- Vooral voor kinderen is het inademen van houtrook schadelijk omdat hun longen nog volop in ontwikkeling zijn en ze sneller ademen dan volwassenen[8].

FEIT – Houtstook zorgt het meest voor fijnstof in Nederland

- Houtstook zorgt voor 23% van het fijnstof (PM 2,5) dat we in Nederland met elkaar produceren[9]. Ter vergelijking, dat is meer dan het fijnstof afkomstig van het wegverkeer[10].
- Recent onderzoek van CE Delft laat zien dat maatregelen om houtstook tegen te gaan het meest effectief zijn om fijnstof in Nederland te verminderen[11].
- In 2022 is aangetoond dat houtstook niet alleen bij de naaste buren tot vervuiling en klachten leidt, maar ook op buurtniveau[3].

FABEL – Nieuwere kachels en beter stookgedrag zijn een oplossing

- Zelfs de modernste 'eco-design' houtkachel is nog altijd zeer slecht voor de luchtkwaliteit. Volgens Engels onderzoek produceert een 'eco-design' houtkachel 450 keer zoveel luchtvervuiling als een centrale verwarming op gas[12].
- Onderzoek met 'eco-design' kachels wordt uitgevoerd in een perfecte lab setting die geen recht doet aan de praktijk. Waardoor resultaten in het echte leven waarschijnlijk nog slechter zijn[13].
- Vlaamse[14] en Australische[15] onderzoeken tonen aan dat stooktips de luchtkwaliteit niet verbeteren en zelf als legitimatie worden gezien om meer te gaan stoken. Daarom is houtstook in de deelstaat Canberra in Australië nu bijvoorbeeld helemaal verboden.

FABEL – Stoken op hout is goedkoper dan gas

- Veel mensen denken dat een houtkachel voordeliger is dan centrale verwarming. Uit onderzoek van het programma Radar[16] blijkt dat verwarmen met een houtkachel niet zuiniger en ook niet voordeliger is dan verwarmen met een cv-ketel.

FEIT – De meeste mensen zijn voor het aanpakken van houtstook

- Uit onderzoek door Ipsos I&O blijkt dat 60% van de Nederlanders voor een verbod is op houtstook als de lucht te vies is[17].
- Ongeveer 1 op de 3 Nederlanders heeft wel eens last van de open haard, houtkachel, barbecue of vuurkorf van de buren. Sommige mensen vinden de geur onprettig, anderen hebben gevoelige luchtwegen of moeten hun ramen en roosters zelfs dichthouden om de rook buiten te houden[18].

Gezonde longen. Gezonde lucht. Voor iedereen.

Longfonds maakt zich sterk om vormen van energie en gezelligheid te stimuleren die *niet* schadelijk zijn voor de longen. We zetten ons in om bewustwording te creëren over de negatieve gezondheidseffecten van houtrook. We pleiten voor overheidsmaatregelen die leiden tot minder stoken en die toewerken naar het geheel uitfaseren van het stoken van hout:

- Geen nieuwe haarden/kachels in (nieuwbouw-)woningen.
- Het door middel van een subsidie aantrekkelijk maken van het verwijderen van een rookkanaal uit woningen waarin dat aanwezig is.
- Op korte termijn een stookverbod bij code oranje en rood van de Stookwijzer door middel van landelijke wetgeving. Dit moet bindend worden en geen vrijblijvend advies zijn.
- Effectievere handhaving van overlast door houtstook door gemeenten. Door gemeenten direct handvatten te geven om betrouwbaar en eenvoudig overlast aan te kunnen tonen en handhaving in de praktijk vorm te kunnen geven.
- Stimuleren en uitbreiden van houtrookvrije wijken waar helemaal niet gestookt wordt. In houtrook*arme* wijken, waarmee in het kader van het Schone Lucht Akkoord wordt geëxperimenteerd, blijven overlast en gezondheidsklachten bestaan.

Gezellig maar ongezond

Onderzoek laat zien dat driekwart van de stokers gezelligheid als belangrijkste reden noemt voor houtstook[19]. Maar helaas is het voor de omgeving vaak niet zo gezellig. Het stoken van hout grijpt fors in op de persoonlijke levenssfeer van alle mensen die er ziek van worden. Longfonds vindt dat de vrijheid van mensen (in dit geval stokers) reikt tot waar deze die van anderen (mensen met een kwetsbare gezondheid) schaadt. Longfonds vindt dat de gezondheid van mensen en kinderen beschermd moet worden. Voor een gezellig houtvuur bestaan diverse alternatieven. Voor het inademen van gezonde lucht niet.

Goede voorbeelden doen volgen

De **gemeente Utrecht** gaat momenteel het verst in het beschermen van de gezondheid van haar burgers. Per 1 januari 2025 is het al verboden om hout te stoken in de buitenlucht. En in 2030 wil de stad geheel 'houtrookvrij' zijn[20]. Sinds 1 oktober 2024 mag je in de **gemeente Amersfoort** binnenshuis geen hout stoken als de Stookwijzer[21] code rood of oranje aangeeft[22]. De **gemeenteraad van Eindhoven** heeft eind 2024 ook voor een dergelijk verbod gestemd. Ook de **gemeente Zoeterwoude** voerde per 1 januari 2025 een verbod op houtstook binnen in bij code rood van de Stookwijzer[23]. De **gemeenten Voorst en Venray** hebben al sinds de winter van 2022 een stookverbod ingevoerd bij windstil en mistig weer[24]. Ook de **gemeente Amsterdam** wil de overlast van houtstook aanpakken en stelt een verbod op houtkachels in nieuwe woningen vanaf 2027 voor[25].

Kansen voor gemeenten in de Omgevingswet

Op 1-1-2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet helpt gemeenten en provincies hun gezondheidsambities vast te leggen. En geeft de mogelijkheid vast te leggen bij welke stoffen en welke niveaus zij maatregelen gaan nemen. Zo kunnen gemeenten hun ambities rondom houtstook vastleggen in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan regels stellen voor het stoken van hout in of bij huis. Regels kunnen zich richten op het beperkten van luchtvervuiling, het voorkomen of verminderen van overlast voor omwonenden of op specifieke gebieden[26].

Bronnen

[1] www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(22)00200-5/fulltext
[2] Leefomgeving | Luchtverontreiniging | Fijn stof | Volksgezondheid en Zorg
[3] Samenwerking Houtrookonderzoek van RIVM, TNO, GGD Amsterdam, UU (2022).
[4] Houtstook van particuliere huishoudens - Schone lucht akkoord.
[5] www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004369.pdf; Leven met een longziekte in Nederland: cijfers en trends over de zorg- en leefsituatie 2012-2022.
[6] www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004144.pdf
[7] Luchtkwaliteit - fijn stof | RIVM
[8] Luchtkwaliteit - hooggevoelige groepen | RIVM
[9] Condenseerbaar fijnstof | Emissieregistratie
[10] Factsheet Effect van houtstook op luchtkwaliteit en gezondheid | RIVM
[11] CE_Delft_230480_Verkenning_maatregelen_luchtkwaliteit_Def.pdf
[12] 'Eco' wood burners produce 450 times more pollution than gas heating – report | Air pollution | The Guardian
[13] 'Eco' wood stoves emit 750 times more pollution than an HGV, study shows | Air pollution | The Guardian
[14] Microsoft Word - Houtstoken interventiestudie_alg samenvatting final febr 2021.docx
[15] envcomm.act.gov.au/wp-content/uploads/2022/08/OCSE-Wood-Heaters-Report-A40588031.pdf
[16] Is een houtkachel voordeliger dan centrale verwarming? - Radar - het consumentenprogramma van AVROTROS
[17] Ipsos I&O (2025). www.longfonds.nl/factsheet-gezonde-lucht-2024
[18] www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/gezonde-leefomgeving/overlast-van-hout-stoken/
[19] 206.wpcdnnode.com/ioresearch.nl/wp-content/uploads/2023/07/onderzoek-naar-houtstook-definitieve-rapportage.pdf
[20] Beleid voor luchtkwaliteit | gemeente Utrecht
[21] www.atlasleefomgeving.nl/stookwijzer
[22] Stook geen hout bij code rood of oranje | Gemeente Amersfoort
[23] Leidsch Dagblad, 28 december 2024. Zoeterwoude pakt houtstook aan bij windstil en mistig weer. Gezond stoken bestaat niet.
[24] Stookverbod in de praktijk - Schone Lucht Akkoord
[25] Amsterdam wil overlast door houtstook aanpakken - Gemeente Amsterdam
[26] Regels voor houtstook vanuit woningen | Informatiepunt Leefomgeving

Gemeente Heemstede 7-3-2025

Hout stoken

In de herfst en winterperiode zijn houtkachels, open haarden en pelletkachels weer vaak in gebruik. Ze brengen sfeer in huis. Maar let ook op uw omgeving, want andere mensen kunnen last hebben van de rook.
De rook die bij het stoken van hout vrijkomt, bevat schadelijke stoffen. Deze stoffen veroorzaken luchtvervuiling en kunnen schadelijk zijn voor de gezondheid. Zeker bij windstil weer of als het mistig is, blijft de rook lang hangen. Voorkom overlast in uw buurt en stook alleen bij gunstig weer.

Check de stookwijzer en stookalert

Check de stookwijzer en het stookalert op de website van Informatiepunt Leefomgeving

Overlast houtrook melden

Ook interessant

Meer weten of heeft u vragen over houtstoken? Dan kunt u terecht op de websites van Milieu Centraal of Stichting Houtrookvrij

Uit het schoneluchtakkoord:

Wel of geen overlast door houtstook (uit routewijzer houtstook en overlast)

Houtstook mag niet leiden tot overlast bij buurtbewoners. Gebruikers van een bouwwerk, open erf of terrein moeten alle redelijke maatregelen nemen om overlast of hinder van onder andere rook, roet, walm en stof te voorkomen of te stoppen.

Wat is overlast?

De regel dat houtstook geen overlast mag geven, staat als 'specifieke zorgplicht' in het tijdelijk deel van het omgevingsplan, in de bruidsschat. Het gaat om artikel 22.18 (bouwwerken) en 22.20 (open erven en terreinen) van deze bruidsschat. Beide artikelen vervangen het overlastartikel 7.22 uit het Bouwbesluit.

Gemeenten kunnen deze specifieke zorgplicht verduidelijken of verder invullen in het omgevingsplan. Bijvoorbeeld door toetsings- en handhavingscriteria op te stellen voor het beoordelen van overlast. Zo kan de gemeente overlast op eenzelfde manier beoordelen en eventuele handhaving onderbouwen. De gemeente kan ook specifieke stookregels opnemen in het omgevingsplan, waarop ze direct kan handhaven.

Als uw gemeente het overlastartikel uit de bruidschat ongewijzigd overneemt, dan zijn er (in theorie) 2 sporen om vast te stellen of sprake is van overlast. Het is niet nodig om ze beide aan te tonen::

Is er sprake van voor de omgeving hinderlijke verspreiding van rook?
Is er sprake van voor de omgeving schadelijke verspreiding van rook?

De rechter benoemt in uitspraken steeds beide invalshoeken afzonderlijk. Daaruit blijkt dat gemeenten de mate van hinder kunnen beoordelen en daarop kunnen handhaven. Ze hebben daarbij beoordelingsruimte. Het aantonen van gezondheidsschade is nog niet mogelijk.

Schadelijkheid rook voor de gezondheid

Het is (nog) niet mogelijk om in individuele situaties de schadelijkheid van rook voor de gezondheid van de gedupeerden te beoordelen. Op dit aspect kunt u als gemeente dus niet handhaven; er ontbreken hiervoor nog ‘algemeen aanvaarde inzichten’.

Dat hoeft geen probleem te zijn, omdat u wel kunt beoordelen of er overmatige hinder is. Daarnaast kunt u onder de Omgevingswet zelf duidelijkere regels stellen voor het stoken van hout. Zie ook de pagina Beoordeling van de gezondheidsschade voor de (on)mogelijkheden om de schadelijkheid in individuele situaties aan te tonen.

Houtstook regelen in het omgevingsplan

In het omgevingsplan zijn verschillende typen regels mogelijk: houtstook toestaan met algemene regels, een vergunningplicht instellen of houtstook helemaal verbieden. U kunt als gemeente het stoken van hout als milieubelastende activiteit aanwijzen in het omgevingsplan.